

Täze ýoluň başlangyjyndaky şahyr

Category: Edebi tankyt, Goşgular, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Täze ýoluň başlangyjyndaky şahyr TÄZE ÝOLUŇ BAŞLANGYJYNDAKY ŞAHYR

Has Türkmen tahallusly şahyrymyzyň ýiti zehininden kemal tapan goşgularyny okap her bir adam täze bir dünýä syýahat eden ýaly bolýar. Adatça torç edilen ugur tär boýunça eser döredileninde ol okyjylary tiz ýadadýar, käte muşdaklaryň gaharyny getirýär. Şonuň üçin her bir şahyr, ýazyjy sabyr-takatly bolup gerek bolsa az sanly ýöne many maksatly eser döretmeli.

Has Türkmen özgeleriňkä çalymdaş bolmadyk ýol ýodany saýlap alypdyr, ony mundan beýläk-de kämilleşdirmek gerek. Awtoryň sygyrlarynyň köp sanly adygan awtorlaryňkydan baý edebi dili, hoş owazlylygy, owadanlygy, sözleriniň şirinligi, çeperligi, çuň manylylygy bilen tapawutlanýanlygyny arkaýyn aýdyp biljek. Ynha şu zatlaryň ählisiniň bir ýerde jemlenmegi şahyryň käbir sygyrlarynyň aşa uzyndygyna garamazdan belent derejä eýe bolmagyna (käte olary okaňda Deržawiniň, Puşkiniň, Blogyň epiki sygyrlary ýada düşýär), muşdaklary tarapyndan iňňän çintgilenip söýülip okalmagyna itergi berýär. Megerem, onuň özüne maýyl ediji derejedäki we gönümel ýazylan sözleriň aňyrsyndaky göçme many aňladýan syrly simwolik setirleri ýazan awtory ýakyndan tanamak islegi Has Türkmeniň goşgulary bilen tanyş bolanlaryň her birinde dörän bolsa gerek. Çünki liriki gahrymanyň ruhy we awtoryň dünýäsi bilen bir bitewilige öwrülen göçgünli metaforalar bir seretseň-ä liriki gahrymandan awtory gözledýär, bir seretseňem awtordan liriki gahrymany... Muny aýyl-saýyl edäýmek bolsa ýeňil-ýelpaý iş däl.

Şahyryň «Nämälim hyýal» «Garlawaç» «Aht» «Aýdylmadyk aýdym» ýene-de bir topar ady agzalmadyk goşgulary özüniň düzüliş täri, usuly boýunça häzirki zaman türkmen edebiyatynda seýrek gabat gelýär. Gizläp otyrmaýyn, onuň käbir goşgularyny

okanynda bolsa ýaşlygyň hakydaňda janlanýar. Ýüregiň joş urup, kalbyň heýjana gelýär, ýigdelen ýaly bolýarsyň. Sebäbi Has Türkmeniň goşgularynda rowaýatlar, mistika, lirika, nowella, hekaýa bagry bilen badaşandyr. Öz haýranlaryny kökerip bilýän aetora muşdaklar şeýle belent sarpa goýýarlar ahbetin!

Göräýmäge pessimizme iterýän jadyly setirler şatlykly we gamgyn günlerinde adamlaryň kalbynda geljege bolan umyt uçgunlaryny döredýär, adatdan daşary tolgunma döredýär. Zehin parlak ýyldyzydyr. Has şahyryň saýlap alan ýoly hem şamçyrag mysalydyr. Goý, ol alyslara özüniň röwşen nuruny saçsyn

* * *

Türkmen halky dilewarlyga, suhanwerlige belent sarpa goýan halk. Toý-tomaşalarda, dabaralarda danyşmentlere, şahyrdyr-ýazyjylara, döredijilik bilen meşgul bolýan ynsanlara törden orun beripdirler. Sebäp diýilende, ýagşy söz, oňat goşgy, hoşamaýlyk ynsanyň ömrüne ömür goşýan närese. Men oňat goşgyny höwes bilen, gaýtalap okamagy gowy görýärin. Has Türkmeniň goşgularyna diýseň synym oturdy. Şonuň üçin syrdaşlarym bilen gaýta-gaýta okadyk, hatda käbir goşgulary barasynda jedele hem girdik. Munuň özbolşly sebäbi, şahyryň goşgularyny ýüzugra okap, manysyny tirmek kyn. Her bentde bir pelsepe, başga bir many bar. Juda okymyş bolmasaň, bilmedigiňi pikirdeşleriňden sorap köpleşip orta alaymasaň, kyn ýagdaýa düşýarsiň. Pöwhe setirleri ýalpyldawyk sözler bilen ýuguryp goşgy döredýänlerem bar. Ýöne şeýle «eserleriň» agramy siňegiňki, ömri çirkeýiňki ýalydyr. Çünki, şunuň ýaly goşgyny okap gutarmakaň hakydaňdan çykýar. Şonuň üçin täze ýoluň başlangyjyndaky Has Türkmen inime Täze ýylda sarsmajak jan saglyk, mizemez agzybirlik, üstünlik, maşgala ojagyna egsilmejek yrsgal-döwlet arzuw edýärin. Zehiniň, galamyň ýiti bolsun taze eserleriňize sabyrsyzlyk bilen garaşyars.

Şahymerdan SARYOGLY. Edebi tankyt